

FRÝDEK $\approx$ MÍSTEK

Obec Čeladná

www.komo.cz

Bo!beton
jdeme na to tvrdě

Lašský dostavník

Ročník.....13
Rok.....2023/2024

4
Zima

www.beskydskalikerka.cz

Černá cesta 3259, Frýdek-Místek
www.parezovyhaj.cz

Otevírací doba:

Pondělí – pátek	15.30 – 22.00
Sobota	14.00 – 23.00
Neděle	14.00 – 22.00

KAPITOLA
KNIHKUPECTVÍ

RenoFarma Beskyd, a. s.
Palkovice

Obsah

Obrázek na obálce (Příbor v zimě)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulikovský)	3
Co se stalo, přihodilo (Z. V. Krulikovský)	4
Kdo je František Martin Gistinger? (D. Zápalková).....	14
Hvězda; Světlo vánoční (B. Vidura).....	16
Obec Vlčovice (O. Štěpán).....	17
Fotodokumentace	20
Pozvánky na lašské akce	21
Osobnosti velkého Lašska - R. Konkolski (A. Krulikovská)	22
Domáci uzené (P. Hruboš)	28
Duše, básník a jitrnice (R. Šatánková)	28
Ze Slezské kroniky "Zpod Beskyd" (V. Foldyna, J. Hališka)	29
Lašská brána Beskyd - foto	30
Ostravica (M. Pastrňák).....	32
V náručí Beskyd (R. Šatánková)	33
Návrat do vlasti (R. Žvak)	34
Tětuščina večera (F. Pituchová)	35
Snít je dovoleno (O. Tlučková)	35
Pozvánka na 15. Silvestrovsky vyplaz	36
Kalendario zima 2023/2024.....	37

Úvodník

Vážení čtenáři,

meteorologická zima se přihlásila ještě o několik dnů dříve nadílkou sněhu, mrazivými rány, prostě předpovědi, že se od severu žene polární vlna, se tentokrát naplnily. Jen aby nějaký čas vydržela, aspoň do Tří králů! Podzim byl dlouho teplý, počasí přálo, ani nějaký ten deštěk nevalil. Až v druhé polovině listopadu začalo víc pršet a teploty šly poněkud dolů.

Zimní vydání je opět v tradiční podobě – události uplynulého podzimu, historie regionu, příspěvky v nářečí (básničky i troška humoru), rozhovory s významnými osobnostmi aj. Co nás v zimním čase čeká, se tradičně dozvíte v kalendáriu.

Opět nastal čas shánky peněz pro vydávání Lašského dostavníku v roce 2024. S podporou se nám již přihlásil Krmelín, Metulovice, další žádosti jsme již rozeslali. Významnou pomoc nám opět přislíbilo město Frýdek – Místek, Pivovar Radegast (Plzeňský Prazdroj) a další naši příznivci (viz loga na obálce). Avšak „JOBOVKA“ přišla z Lašské brány Beskyd, v rámci úspor jim byla velmi znatelně snížena dotace, takže nám pro příští rok nic neposkytnou... Je to citelné oslabení našich financí, musíme se obracet na další potencionální dárce, abychom náš Lašský dostavník mohli vydávat dál v plném rozsahu a počtu.

Na koho se dostavník i tak nedostane – může si ho stáhnout z našich stránek <http://www.lassko.eu>.

Na nich, a také na Facebooku a Instagramu Království lašské, bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulikovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědný spolek Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavce - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz

Příspěvky do jarního čísla posílejte nejpozději do konce února 2024!

Redakce: Zdeněk Vilém Krulikovský, Mgr. Radana Šatánková, Dajana Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Bc. Michaela Mikeira Krulikovská

9. září (sobota) Lašské slavnosti na Bezručově vyhlídce.

15. ročník Lašských slavností na Bezručově vyhlídce v Sedlištích byl ve znamení krásného počasí, které přilákalo spoustu dospělých i dětí. Ty měly připraveny skákací hrad, malování na obličej a různé dobroty ve stáncích. I ti „velcí“ si přišli na své – byly zde, kromě dobrého piva, vína i nealko nápojů, speciality na grilu, bramboráky, a hlavně program plný muziky a tance. V 15.30 moderátorka slavností Mikeira Krulíková uvítala přítomné a oznámila příchod lašského krále a jeho družiny. Zazněly fanfáry, Zdeňka Viluše I., král lašský, pozdravil lid a zahájil slavnost (již tradičně) Lašskou hymnou. Zpívali nejen členové družiny (soubor Gigula), ale také mnozí v publiku. V úvodním bloku zazněly písničky z Frýdecka i Místčka, pak již se dostal ke slovu soubor Paskovján z Paskova, hudební doprovod obstarala cimbálová muzika Paskovján. Pod vedením manželů Švachových předvedli ti nejmenší i ti odrostlejší skvěle připravený pestrý program. Než se připravila k samostatnému vystoupení muzika Paskovján, opět nastoupil s družinou lašský král. Po malé vzpomínce na básničku Olgy Tlučkovou zazněly její oblíbené slezské písničky. Paskovján zahrál a zazpíval s velmi dobrou odevzvu repertoár z celé Moravy i Slovenska. Po nich opět zazpíval král s družinou žertovné písničky z moravské strany Laška. V 18 hodin se ujala slova i muziky folk country skupina Sousedé z Hodoňovic, zejména v druhé části svého vystoupení rozezpívali celé publikum. Nejinak pak opět Odujalajne band s osvědčenými hity z laško-ostřavského regionu. Nakonec k tanci i poslechu vyhrávala do nočního času skupina VIZE, tančili všichni, komu sloužily nohy... Celá akce se velmi vydařila, odevza byla z úst přítomných velmi pozitivní.

Gigula v Sedlištích, foto M. Gola

Kalendario zima 2023/2024

31. prosince (neděle):	Silvestrovský výplaz na Lašský Říp – Metylovský Čupek
8. ledna (pondělí):	Vernisáž prodejní výstavy výtvarnice Jany Klečkové v knihovně v Bašce od 17 hod
14. ledna (neděle):	1. vlastivědný výšlap – K pramenům Frýdlantské Ondřejnice
28. ledna (neděle):	Dětský karneval U Čendy v Hodoňovicích – od 15 hodin
3. února (sobota):	Výroční 10. Folklorní bál „Po susedsku“ v Paskově
4. února (neděle):	2. vlastivědný výšlap – K pramenům v Bělském lese (sv. pramen)
10. února (sobota):	Masopust v Hodoňovicích – průvod vesnicí ve 13 hodin od Fagaly
10. února (sobota):	Masopustní obchůzka městem Paskovem
25. února (neděle):	Lašská polární expedice na Andreas hill (Ondřejník)
10. března (neděle):	3. vlastivědný výšlap – K pramenům Bílovky

Království lašské
Obec Metylovice
Čendaspolek Hodoňovice

pozyvají Lašky, Lachy a všech dobrých lidí na

15. Silvestrovský výplaz

směr Lašský Říp, kery tež zve

MONTE ČUPELO
(Metylovskou hůrkou)

Sraz na vrcholu Čupka (Řípa) v 11,45 hodin,

gdě se rozlučíme ze starým rokem,
akurat' ve 12,00 zazní lašská hymna,
lašský král Zdeň Viluš I., řečeny Chrabry,
za podpory starostův Metylovic a Bašky,
přednese Novoroční projev k roku 2024!
Potem populáme, písničky šumně a veselo zazpíváme
a puděm každý do svoji chalupy (či do Čendy)!

Přístupové trasy k dobytí vrcholu:

Trasa A: Metylovice Obecní úřad – Hostinec Pod lipami – Čupek
Trasa B: Baška Obecní úřad – Kunčičky – hostinec U Čendy – Čupek
Trasa C: Pržno st. ČD – Hodoňovice-Kamenec – Čupek (Lašský Říp)

Na silvestrovské pohoštění všechny pozyva
Lašská kralovská pařárňa (Beskydská likérka) na gořolku,
na lašský placek zve Vlad'a Tomis s kolektivem,
Hanka Šimková na pivo, na fajne klobasky, svařák a inči fajnotky!

10. září (neděle): 9. vlastivědný výšlap z Frenštátu do Příbora.

Za slunečného počasí jsme se sjeli ve Frenštátě p. R. - město. Někteří vlakem od Frýdku, také od Veřovic, Orlovjané přijeli autem. Chvilku jsme hledali žlutou značku, pak už svižně vyšlápli k Tiché. Hned však na okraji obce jsme měli nečekanou, ale příjemnou zastávku na kávičku a koláč. Známi Adélky nás pozvali ke svému novému domu, který si tam nedávno postavili. Dlouho jsme se nezdrželi, čekala nás dlouhá cesta. Krásnou krajinou polními cestami jsme dorazili do Pružinek k zelené značce. Po malém odpočinku a osvěžení jsme pokračovali směr Mniší. V Kulturním domě byla otevřená restaurace s venkovním posezením, oficiálně nevařili, ale ochotný pan vedoucí nám ugriloval velice chutné klobásky. Dali si je jenom někteří z nás, ostatní zaváhali – očekávali v Lubině otevřený Katolický dům, který inzeroval na internetu, že vaří, avšak nebyla to pravda – jen hranolky atp. Kolem řeky Lubiny jsme kráčeli pak k Příboru, kde byla Mariánská pouť. Tam jsme si to vynahradili - čekaly nás stánky s různými dobrotami a dobrým pitím. Domů jsme se vraceli opět vlakem.

Cestou do Mniší, foto A. Glac

15. září (pátek): 36. výročí vzniku Království lašského.

V den výročí vyhlášení Království lašského se sešli jeho členové i příznivci v restauraci Sokolík v Místku. V extrovní místnosti přítomné uvítal lašský král Zdeň Viluš I., zazněla Lašská hymna, král vzpomínal na prvních počátky království, jak ke všemu v olomouckém exilu došlo. Následovala gratulace k životnímu jubileu čestné členky společenství Janky Foldynové, významné folkloristky regionu. Ta pak také měla hlavní slovo při zpěvu našich písniček, které skvěle interpretuje. Nálada byla vynikající, ani se nám nechtělo do chalupy...

Gratulace Jance Foldynové, foto M. Fajkus

17. září (neděle) Filip Poledník - 15. poledník – MISE SPLNĚNA!

😊 Cesta po 15. poledníku je u konce. Ze severu od polských hranic na jih k rakouským hranicím je to 222 km vzdušnou čarou. Celá má cesta necesta trvala s přestávkou 8 dní a ušel jsem 270 km (392 078 mých malých kroků). Trošku jsem musel obcházet firmy, rodinné domy, opločené zahrady, letiště, přechody dálnic, Labe a podobně. Až na dnešní příhodu s chovatelem krav, mne zbytek cesty nikdo nenaháněl, že mu chodím po pozemku. A že těch výběhů pro koně, krávy a ovce bylo 😊. Čas strávený chůzí cca 59 hodin a 30 minut. Celou cestu jsem podnikl v lašském kroji a na batohu (váha 15 až 18 kg v závislosti na množství vody) s vlajkou našeho „Kralovství lašského“.

Je to BOREC! A správný roduvjerný LACH! Gratulujeme! (Redakce)

Filip v cíli

Tětuščina večera

Poviztě mi, lude,
co se to včil děje,
s našu hospodarku,
jak to všecko spěje?

Chudi lude jedli
kišku s kobzalami,
něska su kobzalky
en pro lepší pany.

Tětuška s duchodem
aby vystačili,
ku kišce banany
k večeri kupili.

S něchuťu to jedli,
slzečku u oka,
jak by v hubě měli
slizkeho slimoka.

Panove od vlády,
přidťe si tež dlabnuť,
možna, že by vas to
naučilo vladnuť.

Františka Pituchová: Hlupoty (1997)

Snít je dovoleno

Sním o tom, že jazyk český,
dle Čapka košatý a hezký,
v budoucnu zas uslyšíme,
až z médií vyhostíme
s hovorovouúúú češtinouúúú(!)
či spěchem jak lavinou
ty protekční zaměstnance...
má to snění drobet šance?

Olga Tlučková: Okénko do stáří (2013)

Návrat do vlasti

Radek Žvak

V životě jsem poznal mnohé země hezké,
žádná z nich však nemá půvab země české.

Naše země je jak zralá žena,
jež bujnými tvary byla obdařena.
Vlní se jak dívka v rytmu valčíku,
v rozevlátých šatech s květy šeríků.

Od šumavských vrchů po Beskydy slezské,
pestrý rám hor zdobí obraz země české.
Pohled z horských vršků do širého kraje,
vzbudí něhu v duši jak pohled do ráje.

Louky plné květů, řeky, rybníky,
rozezní v nás tóny plné lyriky.

Ať cizinou bloudím od Tater až k mořím,
obdivuji Paříž, Benátkám se kořím,
Řecku hold svůj vzdávám, Olymp je mou láskou,
do moří se nořím, mám rád masáž thajskou.
Nikdy z vši té krásy hlavu neztrácím,
vždycky se rád do své vlasti navracím.

Nyní mívám pocit, že má země stůně.
Mizí svěží zeleň, mizí květů vůně.
Rybníky a řeky ztrácí blankyt nebe,
zimní sníh je šedý, v létě ruka zebe.
Zdraví se s mou zemí zřejmě nepáře.
Myslím, že je nutné volat lékaře!

Rýmožvačky 2013

28. září (čtvrtek): 14. horolezecký výplaz na K1 v Krmelíně.

Ve 13.59 se v hostinci na Benátkách (základna č. 1) začali scházet (či spíše sjíždět) účastníci tradičního horolezeckého výplazu bez kyslíkových přístrojů na K1 zv. Krmelák. Počasí bylo skvělé, proto i účast byla hojná. Ve 14.20 lašský král Zdeňka Viluš I. se spolu s paní starostkou Ing. Yvetou Kovalčíkovou a novou ministryní tělovýchovy a sportu Království lašského olympioničkou paní Adolfínou Tačovou ujal zahájení akce. Zazněla lašská hymna, minutou ticha byla uctěna památka zesnulého ministra sportu olympijského vítěze Vítězslava Máchy. V půl třetí již horolezci (a také početná skupina cyklistů ze Staré Bělé) vyrazili dobývat obávanou kótu. Cestou vzhůru se přidávali další borci, houf se rozrostl na více než stovku. Ve třetí čtvrtině kopce byla druhá základna – posílka pečivem od pana Bočka a hasiči čepovali jediný povolený kyslík v Radegastu (sponzorský dar obce). Na vrchol pokračovali všichni beze zbytku. Tam je čekala odměna - vrcholovka od Beskydské likérky. Hlavním vrcholem však byl zpěv Svatováclavského chorálu družiny lašského krále, který posílila řada přítomných. Po zpívání ještě řady písniček z lašsko-ostravského regionu se horolezci spustili zpět k základně. Na Benátkách, kde následovalo vyhodnocení výplazu a vyplňování účastnických diplomů, které pro nečekaně velkou účast pochyběly. Do večerních hodin pak zněl Krmelínem zpěv a veselí...

1. října (neděle): Setkání u rozhledny Panoráma v Chlebovicích.

Tentokrát bez mimořádných hostů, avšak jako vždy s lašským králem a jeho družinou. Účast byla velmi dobrá, počasí přálo, občerstvení bylo také zajištěno správcem rozhledny Václavem Halatem, který také celou akci zahájil (pomocí hlásné trouby). Pak se již ujal slova Zdeňka Viluš I. a jeho Odualajne band. Atmosféra byla skvělá, všichni se dobře bavili. Zpěv bylo slyšet po krajině i cestou dolů do Chlebovic...

Zní lašská hymna, foto M. Fajkus

3. října (úterý): Antonín Kačmařík v místecké knihovně.

Slavnostní večer k 85. výročí narození A. Kačmaříka byl v Modrém salonku v Knihovně města Frýdku – Místku, v režii Olgy Szymanské, která také v pořadu účinkovala spolu s Janou Klečkovou a houslistou ND Moravskoslezského Jiřím Habartem. Přítomen byl samozřejmě oslavenec Antonín Kačmařík. Ten pak pozval přítomné hosty o patro níž k otevření výstavy svých kreseb starého Místku pod názvem Znamení místa. Po slavnostním připitku již mohli hosté obdivovat nezapomenutelnou atmosféru Frýdlantské a hlavně Josefské ulice, tak jak ji výtvarník zachytil. Především my pamětníci (a rodáci z Místku) jsme jeho dílo opravdu ocenili.

Jana Klečková, Olga Szymanská, Antonín Kačmařík
a Jiří Habart, foto P. Buchta

Start 10. výšlapu, foto J. Bužek

Lašská řeka Ostravice – jez ve Frýdku-Místku, foto Táňa Prokešová

V NÁRUČÍ BESKYD

V horách a dolinách, kde stín se sklání,
šumí tajná řeka, tolik známá z dětství.
Krásné lesy a vánek ze strání,
zpívají dávné písně o radosti a štěstí.

Krajina Beskyd je jako zahrádka
- poklady její střežme rukou pevnou.
Malíř ji vykreslil v máji i listopadu
tak věrně svou paletou barevnou.

Lysá hora se dámě v hermelínu podobá,
když sníh ji zdobí, až tajuplně zahaluje.
Odedávna v kraji kraluje a poutníky hlídá,
které často nebo někdy jen o svátku vídá.

Pod Lysou horou zní „naša mluva“
a mnoho krásných písní.
A šumí řeka z dětství,
kterou slyšíš, když vstoupíš
do náruče hor a duše tvá se zasní.

Radana Šatánková

Milan Pastrňák

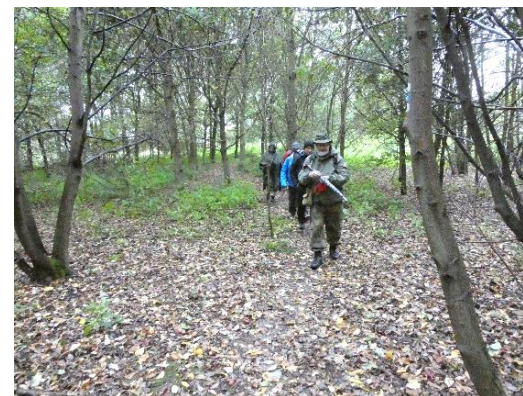
Ostravico,
šfarno děvucho,
tam v horach eště tancuješ,
přes kamyně skočeš.
Maryččin poslední skok
už ale v hlubině si skryla,
pevným pasem svozala,
že iným ty male peřejky
v lajbiku ti zbyly.

Ostravico,
ve městě oblékli
ti továrenský šat,
aby se z tebe mohli smát,
jakáže jsi byla divoká,
jaké pořádky si chtěla dělat.
Havíři tě, zmazali
a haldami obsypali
barabi, do kamyňa vmurovali,
to abys už němohla zpívat'
a po lunkach tancovat'.

Ostravico,
už si inači,
furt ale si, žiješ!
Ostravičko,
pěkno paničko,
umyla ses, navoňala,
na nove šaty si zvykla,
s chlopami špasuješ
pod laubami,
pod mostami
ticho plyněš
do vody,
do Odry,
do mořa,
utikla si,
Ostravico moja.

8. října (neděle): 10. vlastivědný výšlap z Hladkých Životic do Studénky.

Vybavení do deště jsme se sjeli v Hladkých Životicích u nádraží, někteří vlakem z Frýdku, Orlovjané autem. Sedm statečných a dva pejskové vyrazili (po hledání modré značky, která byla poněkud zmatečně vedená) divočinou Poodří ke Studénce. Poprchávat přestalo, šlo se nám dobře krajinou připomínající cestu k soutoku Dyje a Moravy. Tady se čas zastavil, vypadá to zde málem jako v ranném středověku. Odbočili jsme Zámeckou NS k Bartošovicím, hned na okraji obce jsme narazili na skvělou hospůdku – Občerstvení u rybníka. Posílení jsme vyšlápli k zámku (muzeum), pak ještě k Záchrané stanici živočichů. Stejnou cestou jsme se vraceli k rozcestí na modrou značku, po ní pohodlnou stezkou do Studénky k vlaku. To již svítilo sluníčko, bylo velmi příjemně, nikdo nelitoval, že se ráno v dešti vypravil na túru.

V divočině Poodří, foto J. Bužek

20. října (pátek): Setkání Klubu olympioniků v Ostravě.

Je již tradicí, že se lašský král se svým doprovodem zúčastňuje každoročního setkání Klubu olympioniků Severní Moravy (a Slezska) v Ostravě. Srdečně přivítala zúčastněné olympioniky i hosty předsedkyně klubu paní Adolfína Tačová (nově také ministryně tělovýchovy a sportu Království lašského). Mezi hosty byl také hejtman Zlínského kraje Ing. Radim Holíš, starosta Frenštátu p. R. Ing. Jan Rejman aj. Minutou ticha byla uctěna památka těch, kteří letos odešli do „olympijského nebe“ (Vítězslav Mácha, František Valošek a Zdeněk Návrat). Pak proběhla gratulace jubilantům, po ní už volná zábava. Ta jako vždy probíhala v srdečném duchu. Lašský král nejvíce diskutoval (jako vždy) s fotbalisty – Liborem Radimcem, Petrem Němcem a také se slavným hokejovým trenérem (a dříve hráčem) Vladimírem Vůjtkem. Hlavním tématem byla česká fotbalová reprezentace...

28. října (sobota): 15. Lašsko-valašský výplaz na Radhošť.

Sraz všech našich příznivců byl tradičně na Pustevnách před Libušínem. Zazněla Lašská hymna, „Laši – Valaši jedna rodina“, a pak již vyrazili poutníci směr Radhošť. Dole pod horami svítilo slunce, nahoře nás však doprovázela hustá mlha. Jako vždy byla zastávka u Radegasta, znovu zazněly písničky a pozvání nahoru do kaple sv. Cyrila a Metoděje na zpívání k oslavě 28. října – 105. výročí vzniku Československa. Účast byla velmi dobrá – jak při pochodu, tak v kapli. Uvítal nás správce pan Jan Poruba, Valach z Dolní Bečvy, a varhaník pan Pavel Altrichter, Lach z Kunčic p. O. Ten se ujal hudebního doprovodu našeho zpívání na el. varhany. Zazněl hymnus „Hej, Slovani“, lašská hymna, „Moravo, Moravo“, Cyrilometodějský i Svatováclavský chorál, několik spirituálů, na závěr také česká i slovenská hymna. Ještě jsme přijali pozvání na kafičko a vyfotili se jak v kapli, tak venku u sochy obou světců. Potom jsme již spěchali zpět na Pustevny, kde v restauraci Horní stanice la novky zazněla ještě spousta lašských i valašských písniček...

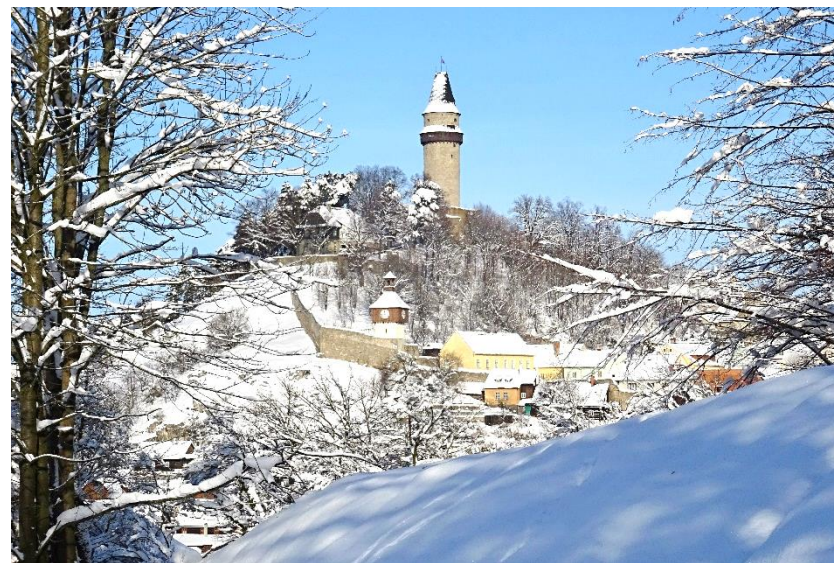
U Radegasta (s Radegastem), foto V. Šatánková

4. listopadu (sobota): Tradiční jarmark řemesel v Krmelíně.

V restauraci Na Benátkách už od rána bylo rušno, chystaly se stánky uvnitř i venku – s různými výrobky a dobrotami. V 9 hodin zahájil jarmark lašský král Zdeň Viluš I. Krulíkovský lašskou hymnou - za hudebního doprovodu dcery Adély a také podpory vlajkonoše Antonína Krpce. Jarmark (jako vždy) stálo opravdu za to navštívit, každý si přišel na své. Venku pak ještě vyhrávala cimbálová muzika Ondřejníčka ze Staré vsi – pro dobrou náladu a též aby všem šmakovalo...

Rodný dům Leoše Janáčka, Hukvaldy

Trúba, Štramberk

Lašská brána Beskyd

Rok se s rokem sešel a nás v Lašské bráně Beskyd čeká zase zima. Jaká bude? Ta loňská byla zejména v prosinci hodně štědrá na sněhovou nadílku a zatím to vypadá, že stejná situace se bude opakovat i letos.

Muzeum Fojtství, Kopřivnice

Piaristický klášter, Příbor

5. listopadu (neděle): 11. vlastivědný výšlap ze Stříteže do Gutů.

Bylo deštivé ráno, přesto se nás třináct (a tři pejskové) sjelo do Stříteže k železniční stanici. Vybaveni do deště a s dobrou náladou vyšlapli jsme ke Gutům, k nově vybudovanému kostelu Božího těla. Nešli jsme po modré značce, jak zněl původní plán, pochodovali jsme chvíli po cestě směr Trinec k památníku českého malíře Josefa Mánese, který byl vybudován na paměť umělce zdejšího pobytu. Pak jsme zabočili polními cestami ke kostelu, který je nádherný. Po jeho vnější prohlídce jsme pokračovali do Gutů, kde jsme se šli posilnit do Gutské bašty. Byli jsme mile překvapeni obsluhou (děvčata z Ukrajiny), kuchyní i kvalitou piva. Většinou jsme si dali boršč, o kterém jsme konstatovali, že je opravdu super. Zazpívali jsme také řadu lašských písniček, také východolašskou „Hej, sokoly!“, která měla velký pozitivní ohlas. Vyšli jsme zpět do Stříteže, nejdřív však polní cestou do Smilovic, přšet přestalo, dokonce vysvitlo sluníčko. Tam jsme se ještě osvěžili ve Sport centru a pokračovali po modré značce k vlaku.

U kostela, foto J. Bužek

7. listopadu (úterý): Setkání literátů klubu Petra Bezruče ve Frýdlantě n. O. v restauraci Park.

Setkání bylo ve znamení oslavy *90 let Františka Martina Gistingera*. Kromě literátů pozvala předsedkyně spolku Dajana Zápalková také lašského krále, Jindřišku a Radima Pobudovy, Janu a Milana Zbořilovy. Po gratulacích zazněly lidové písničky, oslavenec nejen s muzikou zpíval, ale také tančil jako za mlada.

24. listopadu (pátek): Přátelské setkání U Lichny ve Frýdku.

V Plackárně U Lichny se sešli fotbalové legendy Slezanu a Frýdku – Místku. Založili tak novou tradici - klub. Hlavním organizátorem byl Lubomír Pokluda, bývalý ligový fotbalista, reprezentant a také držitel zlaté olympijské medaile z roku 1980. Pozvání také dostal lašský král Zdeň Viluš Krulikovský s dcerou Adélou, mj. herečkou Těšínského divadla, a Libor Pastorek, první herold a vrchní líkérník Království lašského. Setkání bylo velice srdečné, zazněla lašská hymna, král udělil účastníkům pamětní medaile vyrobeny v Beskydské likérce. Zvlášť měl Zdeň Viluš (i Libor) radost ze setkání s Jozefem Marchevským, hlavní hvězdou VP v prvoligovém roce 1976/1977. Nakonec zaznělo: „Tak za rok, chlapi...!“

Zleva: Zdeněk Procházka, Zdeň Viluš I., Petr Bauman, Libor Pastorek, Zdeněk Šajtar, Dušan Šrubař, Lubomír Pokluda, Jozef Marchevský, Václav Pěcháček. Vpředu Václav Pindur, Zdeněk Malchárek, Petr Šnajder, foto A. Krulikovská

1. prosince (pátek): Rozsvěcování vánočního stromku v Krmelíně.

V podvečer u „hasičárny“ začali se scházet dospělí i děti, v 17 hodin začal program v režii paní starostky Ing. Yvety Kovalčíkové. Nejprve to byly děti – ty větší, menší až po nejmenší, potom již přišel lašský král s Hankou Jamrozovou a Víťou Pavlíčkem, kteří zazpívali a zahráli řadu lašských koledí – z povodí Ondřejnice a horní Ostravice. Následoval ohňostroj a velmi efektní rozsvícení vánočního stromku.

Ze Slezské kroniky „Zpod Beskyd“ Viktora Foldyny

Jak se kdysi lidé rodili, žili a umírali

Za dávných časů rodilo se více dětí. A to jak v rodinách chudých, tak bohatých. I v panovnických rodinách byl velký počet dětí. I Karel I. - poslední panovník Rakousko-Uherska - měl 10 dětí, přitom zemřel velmi mladý (34 let). Na druhé straně umíralo až 50 % a také velké procento mrtvě narozených dětí. V rodinách se vůbec nevěnovala pozornost, jak by měla být, protože jich bylo i 30 a více. Říkávali – zemři, kdy máš zemřít. Vy-

pukla-li nějaká nakažlivá nemoc v rodině, nedbalo se, aby dítě bylo izolováno. Jedlo, spalo s ostatními a není divu, že často i tři děti, jedno za druhým, skonaly a měly společný pohřeb. „Děti kejsi do třech rokov chodily enem v košulkach. Galaty nebo suk-nice davalu matky až ku skřišeni do

kostela. Děcko mělo šest rokov, ale o škole ani pomysleni. Tych něbylo, alebo byly tak daleko, že by děcko nědošlo. Jak už bylo veľke, zase povědali – třeba ho něchat kravu past', dyť jo ani tata něumime čitať ani pisať a zestařili zmy se. Škola, to je to posledni, a na co děcko tropiť.“ Okolo roku 1860 už bylo nařizeno chodit do školy. Ty byly v různých chalupách, děti seděly na zemi. Rodičové je přesto v zimě neposílali, neb závěje a sněhu více než metr, nedovolil čas, aby hodiny šly do školy. V létě musely pást dobytek, chodily málo, přišlo 14 let a už nechodily – bylo učení konec. Rodiče už očekávali, až jim děti pomohou živit se. Dávali je už od osmého roku na službu – o školu se vůbec nestarali. Hlavní bylo, že se uživil na službě a o Novém roku donesli své roční výslužné – 4 rýnské, koláč a pecen chleba, pobyli dva dny a zase na službu. Tak mnozí sloužili až do smrti. A jaký plat měli lidé na statku? Pohůnek měl 12 rýnských za rok. Kosci (sekáči) dostávali za celý den 1 rýnský (zlatý). Kolik platili lidé za školné? Za 1. dítě platili rodiče 1 zl 40 kr. za rok (asi 3 koruny). Dělníci vítkovští neplatili nic, za ně to splatily závody. Za třetí dítě se už neplatilo. Řídící učitel dostal 360 zlatých za rok a školné, co mu rodiče dali.

Jan Hališka

Domácí uzené

Když blíží se Vánoce a dny příliš studené,
to je správný čas na domácí maso uzené.
Táta vezme kabelu a cestu podniká,
navštívit do města nejlepšího řezníka.
Řezníku za pultem rázem vysloví pochvalu
a z různých druhů masa vybírá si pomalu.
Krček jak mozaika...!
Slanina na pět prstů...!
Bůček pěkně prorostlý...!
Oční bulvy tátovi jednou tolik narostly.
Maso se s česnekem a solí položí na troky.
„Stejně jako loni, tradičně jak před roky.“
Po tři týdny maso převracet musí,
čichem a tuhost masa taky zkoušet zkusí.
Dřevo na uzení dává bukové - sušené,
ať krásnou barvu a vůni má to jeho uzené.
Uzení masa je stará rodinná tradice,
na topeništi nechybí ani se svařákem konvice.
Když táta poslední kus vytáhne z udirny,
spadne z něho napětí a pocit má nesmírný.
Večer dýmem očouzený shodí kabát a válenky,
a k uzenému donese ze sklepa láhev pálenky.
Kdo uzení podcení, tomu třikrát běda!
Uzení je alchymie.
Uzení je věda.

Pavel Hruboň

DUŠE, BÁSNÍK A JITRNICE

Duše je jako výloha
a Bůh zná její aranžéry.
Ze mzdy však nemají na tuzéry,
rozdávají jen sladké bonboniéry.
Ať každá duše má
originální angažmá.
Však její chyby nevymaže,
když o čistotě jenom káže.
Výloha řeznictví,
- ach, daleko má k básnictví.
I když bytost poetická
pookřeje ponejvíce,
když do sebe láduje
tučné jitrnice.

R. Šatánková

2. prosince (sobota): Setkání v čase předvánočním v Kateřinicích.
Obecní akce s velmi pestrým programem. V pravém zimním počasí ve 13 hodin začalo vše zabíjačkou, pak se všichni přesunuli k podiu, kde vystoupil Lašský soubor Gigula (družina lašského krále), nejprve zazněla Lašská hymna (prvně v této obci), pak zazněly adventní a vánoční zpěvy z regionu, v druhé části vystoupení veselé „silvestrovské“ písničky. Vystoupení mělo velký úspěch, v závěru zpívalo s Gigulou hodně lidí z publika. Následovalo vystoupení žáků ZŠ, mateřinky, rozsvícení vánočního stromu a světelná show.

3. prosince (neděle): Ondřejská pout' na Hukvaldech.

Je již řadu let tradicí, že na hradě v kapli sv. Ondřeje po mši svaté zazní pásmo písní a říkánek ondřejských, adventních i vánočních v podání lašského krále a jeho družiny (Gigula). Krátce po desáté hodině po zpěvu Lašské hymny (před kostelem), začalo pak zpívání a recitace uvnitř v podání Zdení Viluše Krulikovského, Hanky Jamrozové, Víta Pavlíčka, Adély Krulikovské, Jany Zbořilové a Milana Zbořila. Všude byla hromada sněhu, někteří měli obavy, že nahoru ani nevyjedou. My jsme všichni šli pěšmo, nástroje na zádech. I sestup byl náročný, pěkně to klouzalo. Atmosféra pouti byla jako vždy kouzelná, zejména v tak zasněžené hukvaldské krajině.

Vzhůru ku hradu – Hanka a král, foto A. Krulikovská

10. prosince (neděle): 12. vlastivědný výšlap. Tradiční MikuLašský sraz na Prašivě.

Kdo je František Martin Gistinger?

Tento starohamerský rodák píše o sobě:

Jako člověk z rodu svěží dobroty
v tom svém zrodu žití
bez únavy tvořím
stálé hodnoty ...

František opravdu patří k tomuto kraji jako poklice na hrnec, je s ním srostlý, zná všechny jeho krásy i smutky, vždyť toho tolik zažil a prožil – stavěl přehradu Šance, fáral na dole Barbora, zveleboval bydlení, staral se o rodinu – a to vždy v souladu s přírodou, s její ochranou. Ekologii a ochranu člověka nadřazuje všemu ostatnímu svému dění, chrání člověka, zvířata a potažmo planetu Zem. Hledá svůj klid v lesích, přemýšlí nad prchlivostí času...

Své ušlechtilé myšlenky, nápady a momentální své rozpoložení dokáže zachytit ve svých básních – a co více – dokáže je doslova chrlit z paměti, jako když se hrne horská bystřina! A k tomu jeho kamarádka heligonka vydává libé tóny...

Jeho přítomnost mezi námi, literáty, na společných setkáních je neopakovatelná, okamžiky jeho vyprávění o svém životě nejsou vymyšlené, ale pravdivé, stejně tak skutečnost, že měl 27 sourozenců, přítelem jeho otce, obchodníka, byl básník Petr Bezruč a jeho matka se stala předlohou sochaře Augustina Handzela pro pomník Maryčky Magdonové na Starých Hamrech.

Že všem těmto skutečnostem nevěříte nebo se pozastavujete nad tímto textem? Je to vše pravda, nic není lež. Stejně tak, jako náš František mezi námi, členy Literárního klubu Petra Bezruče Frýdek-Místek. Upřímně si vážíme jeho přátelství, pozitivní mysli, dobrého srdce a těšíme se na každé další setkání s ním.

Za literáty zpod Beskyd Dajana Zápalková

R: Jistě. Na vlastní náklady. Ale pak už jsem viděl, že je konec, poněvadž nikdo nechtěl sponzorovat v Americe Čecha, který chtěl plout pod Československou vlajkou. Odložil jsem loď a staral se o rodinu. Dalším paradoxem bylo, že v roce dva tisíce třináct jsem pro změnu jako Američan dostal medaili od českého prezidenta a rovněž medaili od českého senátu.

A: *Vy jste byl neustále Československu věrný...*

R: Hodně emigrantů se uchytlí proto, že pomlouvají svoji vlast. My jsme nikdy nežádali o žádnou pomoc a nikdy jsme nepomluvili svou vlast.

A: *Přes to všechno, co jste zažil, a přesto, že Vám tu v podstatě ukrýdili, proč jste se vrátil do této republiky?*

R: Tak my jsme neodešli, neemigrovali. Ani nás to nikdy nenapadlo. Já jsem odjel na závod. A pak už jsme nepočítali, že se někdy vrátíme. To rozhodnutí padlo, až když nám novým občanským zákoníkem z roku dva tisíce čtrnáct vrátili občanství. Ty důvody byly dva, občanství a ekonomická situace.

A: *Důvody, proč to nejde. Ale obeplul jste doslova celý svět, několikrát, a vždycky Vás to táhlo sem. Co přesně to bylo?*

R: Patriotismus a domov. Byla možnost, tak jsme se vrátili zpátky.

A: *Ani jste nikdy nezměnil lokalitu v České republice.*

R: Chtěli jsem jít pod Beskydy. Ale Dolní Lutyně – to byl osud.

A: *Takže tady chcete už zůstat.*

R: Rozhodně nikam jít neplánuji. Ten můj životní kruh se prostě nějak uzavřel. Aniž jsme to plánovali, skončili jsme tady v rodném místě.

A: *To je krásné. A děláte další věci...*

R: Pořídil jsem si nakladatelství. Od té doby jsem napsal jedenáct knížek. Můj život není jenom jachting. Na moři jsem strávil pět let. Můj život je dálnice s deseti pruhy, na všech jedu současně vysokou rychlostí a ty pruhy se křížují...

A: *Hezké přirovnání. Stihl jste toho strašně hodně. A ještě stiháte. Co byste prosím vzkázal lidem a zvláště mladším generacím?*

R: Člověk musí mít štěstí, aby narazil na životní příležitost. Ale nesmí váhat! Když se ta příležitost naskytne, tak na ni musí být připraven. No a mladým generacím... Kompromis. Ať se naučí respektovat. Svoboda není, že si můžou dělat jen to, co chtějí. Svoboda je v tom, že respektují svobodu druhého. A umět diskutovat! Můžeme mít různé názory, ale diskutujme a argumentujme. A dojdeme k nějakému společnému východisku.

A: *Strašně moc děkuji za tato slova. A celý rozhovor.*

R: Rádo se stalo.

R: Samotná plavba byla jenom tři sta třináct nebo tři sta dvacet dní. Když jsem později plul závod kolem světa, stačilo deset měsíců.

A: *Tak to byla vlastně první zkušební jízda.*

R: Když jsem poprvé obeplul svět, za půl roku jsem opět vyrazil na závod přes Atlantik. Bylo to daleko jednodušší, poněvadž jsem v LA-CHEMĚ skončil a přešel do železáren. Skončil jsem druhý ze sto dvaceti pěti lodí. Expremiér Anglie mi dal cenu. Stříbrného delfina. Další závod za čtyři roky. Ale to už jsem chtěl na něčem lepším. Ne na zastaralé malé Niké. Tak jsem ji odstavil. Nakonec skončila v Národním technickém muzeu. Nová loď měla třináct a půl metru. Abych uspokojil všechny sponzory, zorganizoval jsem soutěž na všech školách a vybralo se devět dětí, se kterými jsem udělal plavbu kolem Baltského moře. Pluli jsme měsíc. Samozřejmě první zkušební plavba byla bez dětí. Pak jsem se zúčastnil závodu z Anglie do Austrálie. To byl test Niké II. Museli jsme se vrátit do Anglie včas, abych mohl vystartovat ve třetím závodě přes Atlantik. A jak jsem ho skončil, vznikla idea dalšího sólo závodu kolem světa. Ale celý život jsem válčil s Prahou. S úředníky. Trvalo mi čtyři roky, než jsem vybojoval povolení ke startu na ten první závod. Závod kolem světa mi nepovolili. Tak jsem nakonec odjel bez povolení. Chystal jsem se na to dva roky. Dvě etapy jsem vyhrál a skončil jsem třetí. Udělal jsem pět světových rekordů. A doma jsem dostal paletu deseti let za poškození Československa, tak nemělo cenu se vracet a zůstali jsme ve Spojených státech. Za tři toky jsem startoval znovu v dalším závodě kolem světa.

A: *Kde přesně jste bydleli?*

R: V Newportu, byl tam start i cíl závodu. Obdržel jsem uznání od amerického prezidenta, uznání amerického senátu...jako Čech! A mezitím sem přišla sametová revoluce a zbavili nás českého občanství. Jak jsme věděli, že už neseženu sponzora, tak jsme požádali o americké občanství. Dostali jsme ho po devadesátém druhém roce. Dřív jsem o něho nežádal jen proto, aby všechny moje rekordy šly na vrub Československa.

A: *Vy jste i olympionik.*

R: Nejsem olympionik. Jsem čestným členem Klubu olympioniků. Ten závod přes Atlantik se jezdil vždycky v roce olympiády, ale není to olympijská disciplína. A oni uznali ty moje sportovní výkony. Vysoce si toho cením, poněvadž jsem udělal dvanáct světových rekordů a olympionici jsou vlastně rekordmani.

A: *A došlo na tu další cestu kolem světa?*

František Gistingер

Účastníci oslavy, foto T. Prokešová

HVĚZDA

Hvězda z nebe přiletí
a propálí mi kapsu

ale zahřeje a nedá zapomenout
že se zjevila a pobyla jen chvíli
ale zazářila v zákoutích a skryších

na obloze-pronikla do širého světa
a díky ní není však po všem veta.

SVĚTLO VÁNOČNÍ

Svíce za okny
mohou býti proroky
ani hvězdami nezhasnou
a přinesou světlo vánoční
i do spodních pater

aby i tam oči prožřely
a viděly naději
jenž se tak lehce nevzdává
a je nerada když se
nad ní láme hůl

ale jiskry a ohýnky
problesknou oči se zalesknou
ale nezaplácou
a Vánoční ohýnky
rozzáří i vzpomínky.

Bohumír Vidura

A: Vědí dnes lidé, že jste to zřídil Vy?

R: Myslím, že ani ne. Víte, co je moje první stavba? To jsem přišel na prumku... V parčíku Boženy Němcové v Přívoze je taková malá budova, byly to veřejné záchodky. Bývalý starosta města vždycky říkal, že tam bude muset dát cedulku. */Smějeme se./*

A: A kdy a jak jste se rozhodl si postavit loď?

R: Zájem o vodu jsem měl od mládí. Parta kluků, výpravy a všechno možné. Ale jak jsme přišli k vodě, byl jsem admirálem já. A v šestnácti mě kamarád zverboval do jachtingu. V Bohumíně. Závodil jsem přes deset let. Ty vážnější závody se dělaly na přehradách. Ale pak jsem hledal něco většího a skončil jsem u moře v Polsku. Tam celá řada školení, až jsem skončil jako kapitán a instruktor. Původně jsem si chtěl postavit malou plachetničku a myslel jsem si, že budu jezdit po moři. Ale po šedesátém osmém roce mi bylo jasné, že bych jedině mohl na nějakou sportovní akci. Začal jsem se zajímat a objevil jsem sólo závod přes Atlantik. A tak vznikla Niké. Vydal jsem se na závod a mezitím jsem se dověděl, že existuje zase něco vyššího. Sólo plavba kolem světa. Jak jsem jel na závod přes Atlantik, už jsem byl připravený na plavbu kolem světa. Stravu a vybavení jsem měl na osm měsíců, takže loď byla přetížena a v první bouři to nevydržel stěžen. Ještě než jsem odjel, mi řekli, že nemůžu reprezentovat socialistický stát na soukromém vlastnictví, tak jsem Niké daroval železárnám. Pak jsem ztratil stěžen, vrátil se a myslel, že je konec. Ale železárny zaplatili opravu. Vrátil jsem se do závodu a skončil v Americe. Začalo období hurikánů a zimních bouří, tak jsem se vymluvil na podmínky a místo abych se vrátil, že popluju dál kolem světa. Dostal jsem povolení na šest měsíců. Samozřejmě za šest měsíců bych neobeplul svět, ale řekl jsem si, že to budu řešit později. Mezitím jsem filmoval, fotil, články psal, dělal reportáže pro rozhlas, první dokumentární filmy... V Americe jsem si musel vydělat na kameru a taky na cestu do Austrálie. Trasu jsem si vybíral sám. V Austrálii jsem se taky zdržel v období hurikánů, abych zase něco vydělal. Udělal jsem to na tři etapy.

A: Jak dlouho jste byl v Austrálii?

R: Půl roku. Ale odskočil jsem si domů na Vánoce. Pak nastoupila jižní Afrika. A odtamtud plavba zpátky do Polska.

A: V jižní Africe jste byl jak dlouho?

R: Zase šest měsíců.

A: Takže jste to obeplul...

R: Za tři roky.

Byla založena obdobně jako okolní obce koncem 13. stol. a z počátku patřila pod hukvaldské panství. První písemná zmínka o obci Velicovice je z roku 1437.

ÚZEMNÍ SPECIFIKACE

Obyvatelé se většinou živilí zemědělstvím, později pracovali v továrnách ve Frenštátě p. R., v Příboře a také v kopřivnické výrobně kočárů (později výrobě vagonů a automobilů).

Domy si stavěli většinou v místech kolem řeky Lubiny nebo v její blízkosti. Jen ojediněle byly postaveny domy ve větší vzdálenosti, jako např. Na Zábřežkách, Babincovi či Bobáčovi a Kahánkovi zase na úbočí kopce Holý vrch-Zubřina. Holubovi – ti měli zase domek až v lese poblíž hájovny. Nedaleko od hájovny měl domek i pan učitel Lichnovský, který vyučoval v místní škole a denně docházel cca 4 km tu i zpět v zimě v létě. Byl též varhaníkem v místním kostele. Doma si svítil petrolejkou a rádio měl na baterku. Jeho domek byl při výstavbě lyžařského areálu Na Červeném kameni zrušen.

V období po druhé světové válce začala opět výstavba nových domů. Tato výstavba, i když ve velice malém počtu, byla poznamenána břizolitovými omítkami.

V té době – po roce 1948 však došlo k zásadním změnám v zemědělství. Prakticky všichni sedláci i malí zemědělci byli přinuceni předat své pozemky včetně strojů a hospodářských zvířat do společného vlastnictví. Na těchto scelených pozemcích uspořádaných do velkých lánů pak hospodařilo JZD - jednotné zemědělské družstvo.

Zemědělská stavení s hospodářskými budovami se postupně přestavěla na garáže a rekreační objekty, čímž se dost podstatně změnila struktura osídlení vesnice.

V současné době – po znovunabytí pozemků hospodaří v obci jen málo lidí. Bylo by velice složité a nákladné znovu svou soukromou zemědělskou činnost obnovit. Podstatná je však skutečnost, že byla násilně přerušena kontinuita příslušnosti k zemědělské činnosti na rodných statcích. Na těchto pronajatých pozemcích nyní hospodaří zemědělské společnosti.

Je však smutnou skutečností, že největší část úrodné půdy byla nerozumným rozhodnutím prodána na výstavbu nových průmyslových závodů. Je důležité si uvědomit, že jediné zemědělská půda je schopna produkovat potraviny pro výživu lidí. Proto je třeba půdu chránit, a ne na ní budovat fabriky či fotovoltaické elektrárny! Na betonu či křemíku se opravdu obilí, brambory nebo zelenina pěstovat nedají!

Přestože se již spoustu let pohybuji v prostředí průmyslu, stále se počítám mezi občany vesnice s přirozeným vztahem k zemědělské činnosti. Z toho vyplývají i mé výhrady k neuváženému zacházení s půdou. Celý tento prostor, na němž jsou nyní vybudovány průmyslové závody, byl v období za fašistické okupace ČSR využíván jako letiště na výcvik nových pilotů pro německou armádu.

zabrána Poláky. A když Hitler zabral Polsko, tak ta území přidal do Třetí říše. Takže já jsem se vlastně narodil v Německu...

A: *No já jsem četla, že máte narození uvedeno v Německé říši.*

R: Tehdy to byla Německá říše, jo.

A: *Ale necítíte se tak, ne?*

R: V životě ne. Ale díky německému úředníkovi mám měkké i na konci. Poněvadž jsem měl vždycky tvrdé. Veškerá vysvědčení, včetně učiliště, až do maturity, mám s tvrdým y. Jsem si vždycky myslel, že po rodičích, že... Až poctivá třídní učitelka na prumce chtěla u maturity vidět rodný list. Tak jsem přešel na měkké i.

A: *Myslela jsem, že to máte spíš polsky.*

R: To si hodně lidí myslelo. Ono to mělo své výhody, poněvadž když jsem potom dělal v Polsku námořní jachting a uměl jsem perfektně polsky, ani Poláci nerozeznali, že nejsem Polák.

A: *Jak tedy můžete uvádět svoji rodnou zemi dneska?*

R: Česko. Já bych pořád uváděl Československo. Žil jsem v Československu. A člověk vždycky potřebuje nějaké lidi kolem sebe, pomocníky, fandy, přátele, že? A to byli Češi a Slováci. Takže vždycky tvrdím, že mé úspěchy patří jak Čechům, tak Slovákům.

A: *To je hezké. A v Bohumíně jste i vyrůstal?*

R: Ano. Chodil jsem tam do školy. Moc dobře jsem se neučil, tady ta oblast byla polsko-německo-česká a za První republiky tady bylo více německých a polských škol než českých. Ale v osmé třídě jsem dostal rozum, začal jsem se šprtat a skončil s vyznamenáním. Mamka mě chtěla mít zubařem. Já jsem původně chtěl být námořníkem. Pak jsem ale zjistil, že pokud nejste kapitánem, je námořník houby zaměstnání, oklepuje rez a věčně natírá, a to se mně nechtělo. /*Směje se.*/ Miloval jsem přírodu, tak jsem chtěl být lesníkem, jít na prumku, ale nevzali mě, tak jsem se šel učit zedníkem. Dělal jsem i brigády na vysokých pecích. Po učilišti jsem šel na stavební prumku. Pak jsem se dokonce přihlásil na vysokou, ale přešel jsem na sport a šel jsem si dělat kurzy do Polska. Deset let jsem dělal stavařinu. Oženil jsem se ještě před koncem školy. Potom jsme se přestěhovali do Staré Bělé. Nastoupil jsem do zaměstnání, do VOKD, ale za tři měsíce jsem odešel na vojenskou službu, kde jsem ve druhém roce začal používat znalosti ze stavařiny. Po vojně jsem šel do LACHEMY. I tam jsem dělal stavařinu. Šílené množství věcí. Než jsem vůbec jel na závod, tak jsem v Akci-Z postavil loděnici v Bohumíně, přírodní koupaliště, letní kino v parku, samoobsluhu v Šunychlu, dětský tábor s pěti chatkami...

A nyní je definitivně odepsán z využití pro pěstování zemědělských produktů, poněvadž jsou tam vybudovány velké výrobní závody, které produkují součásti pro automobilový průmysl.

KULTURNÍ A SPORTOVNÍ ČINNOST

Škola byla postavena v roce 1864 JAKO JEDNOTŘÍDNÍ a od roku 1905 DVOUTŘÍDNÍ. Docházely tam i děti z Mnišího. Ještě předtím nepravidelně vyučoval ve školičce zřízené v jedné z místností svého domu č. 39 Jan Štěpán a za to měl roční odměnu 1 sáh dříví a 12 zlatých.

Povinnou školní docházku nařídila Marie Terezie v roce 1774 pro děti od 6 do 12 let.

V nově postavené škole se vyučovalo tak, že v každé třídě byly 2 ročníky (první a druhá – třetí a čtvrtá).

V době celosvětové krize v roce 1931 se ve vesnici narodilo mnoho dětí, takže do prvního ročníku ve škole nás nastoupilo celkem 9 kluků a 14 holek – asi tu situaci řešili milováním. To, že sex je zábava chudých, platilo vždy a v té době obzvlášť.

Byli to: Babinec Emil, Čulák Oldřich, Kahánek Ladislav, Kahánek Jan, Konvička Ladislav, Kubala Jan, Rek Vlastimil, Štěpán Josef, Štěpán Oldřich, a ještě s námi chodil František Žižka z Tiché.

Brožová Anasztázie, Červenková Ludmila, Figarová Alena, Figarová Eliška, Fulneková Ludmila, Holubová Ludmila, Hývnarová Jenka, Kahánková Vlasta, Koruňáková Drahomíra, Lichnovská Ludmila, Štefková Jarmila, Štěpánová Ludmila, Žárská Jiřina.

Rodiče posílali své děti do školy, aby se něco naučily a veškeré pomůcky jim pořizovali s vědomím, že se na ně musí našetřit. Nebylo žádné „pastelkovné“, takže sešity, aktovky a všechno ostatní museli koupit z našetřených peněz z domácnosti.

V posledních několika letech se však rodí čím dál méně dětí, takže provoz školy byl nerentabilní, a proto byla zrušena. Místní děti navštěvují školu v Lichnově, ev. někde jinde.

V budově školy je v současné době provozován Stacionář pro postižené děti Kopretina.

Na vesnici byl po dostavění v roce 1881 za Rakouska-Uherska provozován obecní hostinec, který měl nějakou dobu v nájmu i můj staříček František Štěpán. Později to byl pan Dědáček, ale v padesátých letech – tedy v době, kdy ho převzala do správy Jednota, se tam vystříдалo několik vedoucích, mezi jinými i Slav Valů. Objekt byl velice zchátralý, a tak došlo k jeho definitivnímu završení.

původní podoba

po rekonstrukci nyní

12.

Richard Konkolski

nar. 6. července 1943

Zedník, stavař, sportovec – především jachtař, námořní až oceánský cestovatel, světový rekordman, zasloužilý mistr sportu, Sportovec roku (nejen 2012), Čestný člen Svazu olympioniků, reportér, kameraman, spisovatel i nakladatel a mnoho dalšího...

A: V létě jste oslavil významné jubileum. A protože jste místní rodák, ihned jsem využila příležitosti Vás oslovit. Kde přesně jste se narodil?

R: V Bohumíně. Ale moji předci jsou tady z Dolní Lutyně. Nejprve velká část přišla do Konkolné, ale je otázka, jestli to byla Konkolná od Konkolských, nebo Konkolští od Konkolné. A tady se vlastně narodila moje prababička. A narodil se tu můj děda i můj otec. V Lutyni.

A: A maminka je odkud?

R: To je tak... Moje babička, po mamčině straně, se narodila v Orlové, ale vzala si volyňského Čecha, tak se maminka narodila v Tarnopolu. Když vypukla válka, přišli zpátky do Česka, do Orlové. Tato oblast byla

OSOBNOSTI VELKÉHO LAŠKA

Chci vám přiblížit, o co jde a proč vznikl tento nápad. Díky tomu, že náš král už roky **obrozuje lašskou myšlenku**, svou činností mj. zviditelňuje a vyzdvihuje jména lidí, kteří se jakýmsi způsobem zasloužili o kvalitu našeho kraje nebo mu něčím byli přínosem. A právě díky jemu se s takovými lidmi setkávám i já, což je mi nesmírnou ctí. A tak mě napadlo, že by bylo fajn ještě víc přiblížit lidem, jaké úžasné osobnosti tu máme, a trochu víc širší veřejnost s těmito osobnostmi seznámit. Zvolila jsem formu přátelského povídání, ze kterého se vám budu vždy snažit aspoň zlomek zprostředkovat a ve kterém se budu co nejvíce snažit zachytit a zachovat autenticitu mluveného slova. Po domluvě s tatínkem králem, kterému se nápad líbil, spojujeme tuto myšlenku s příležitostí nějakého významného životního jubilea vybrané osobnosti a zároveň jí touto cestou k jejímu životnímu jubileu co nejsrdečněji gratulujeme.

Příjemné čtení vám všem přeje Adéla Krulíková

Na horním konci byl otevřen a obdržel licenci již od roku 1922 hostinec „U Lubiny“, který provozoval jeho majitel pan Kutáč. Součástí objektu je i později přistavěný sál s divadelním jevištěm, který se využíval k pořádání různých tanečních zábav (např. krmášů), ale místní ochotníci tam hráli i divadelní představení.

Sál byl též využíván i pro cvičení členů tělovýchovné jednoty Sokol - ve větší míře ženskými složkami, ale též tam byly nacvičovány skladby pro sokolské slety, později spartakiády.

Po roce 1990 byl provoz restaurace včetně sálu ukončen. V současné době jsou prostory využity k uskladnění a prodeji náhradních dílů pro automobily.

Kulturní dění včetně pořádání různých akcí se pak konalo v nově postaveném kulturním domě ve středu obce. Jeho součástí je i restaurační zařízení.

Samostatná restaurace je postavena přímo vedle budovy kult. domu a provozuje ji majitel pan Polášek.

Vzhledem k tomu, že v místech „Na kamenci“ měla být realizována skládka domovních odpadů, bylo nutno fotbalové hřiště z tohoto prostoru přemístit do jiné oblasti. Pro tento účel bylo vybráno místo poblíže potoka „Na drahách“.

A právě v té době jsem se vrátil z vojenské služby. Po zapojení do tělovýchovné činnosti Sokola jsem vypracoval projekt nového areálu s fotbalovým hřištěm. K tomu se mi hodily nabyté vědomosti z činnosti prováděné ve Vojenské projekční skupině v Českých Budějovicích.

Fotbalové hřiště bylo navrženo v parametrech, které vyhovovaly požadavkům pro vyšší kategorie.

Byla rovněž navržena atletická dráha – ta se však nerealizovala.

Zúčastnil jsem se samozřejmě i při praktické části na úpravách, když jsme na vyznačeném prostoru buldozerem zapůjčeným z n. p. TATRA prováděli spolu s mechanikem vyrovnání terénu. Z tohoto závodu byl též zapůjčen prototyp nově vyrobeného stroje na zhotovení drážek pro drenážní odvodňovací systém. Uložení trubek jsem prováděl se svým zkušeným a znalým tatínkem.

Pokračování příště.
Autor projektu Olda Štěpán,
roduvjerny Lach, narozen 1931!

Děti z Paskovjanku se svou vedoucí Z. Švachovou, foto M. Gola

Tančící mládí na Bezručově vyhlídce, foto M. Gola

Lašský král Zdeň Viliš I.
zve všechny lidi, Lachy aji Lašky na

SILVESTROVSKÝ VÝPLAZ na MONTE ČUPELO - lašský Říp

31. 12. 2023

- sraz účastníků z Hodoňovic, Metylovic, Frydlanta aj. dūr na Čupku v **prave poledne** 31. 12. 2023
- lašský král Zdeň Viliš I. přednese novoroční poselství všekym Lachum světa
- cesta spatky na zakladnu do Hostince U Čendy individuálna - každý podle svojich sil
- tu pojíme polivky, možeme se zazpívat

Dobra nálada a písničky do kroku su vitane,
tuž přide, at se eště v tym starym roku shledame!

Srdečně Vás zveme na

DĚTSKÝ KARNEVAL

s programem

neděle 28. 1. 2024

v 15 hodin

Hostinec U Čendy Hodoňovice

